

คู่มือการปฏิบัติงาน

เรื่อง

บำเหน็จบำนาญของข้าราชการและลูกจ้างประจำ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต ๒

ก

คำนำ

คู่มือการปฏิบัติงานเรื่องบำเหน็จบำนาญของข้าราชการและลูกจ้างประจำสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ฉบับนี้จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานเจ้าหน้าที่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 /หน่วยงานมีความเข้าใจขั้นตอนการปฏิบัติงาน และสามารถปฏิบัติได้ถูกต้องและสอดคล้องกับระเบียบ แนวปฏิบัติและเอกสารอื่นๆที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเป็นสื่อช่วยในการเรียนรู้และอ้างอิงการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงานใหม่กลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์/หน่วยงาน ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 และผู้สนใจทั่วไป รวมทั้งข้าราชการ ข้าราชการบำนาญ และลูกจ้างประจำ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่จะทำให้การปฏิบัติงานกลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นในการจัดทำคู่มือบำเหน็จบำนาญข้าราชการและลูกจ้างประจำ ผู้เรียบเรียงได้รวบรวมขั้นตอน กระบวนการดำเนินการ แบบฟอร์ม และเอกสารที่เกี่ยวข้องที่มีรายละเอียดในการปฏิบัติงาน โดยต้องถือปฏิบัติตามระเบียบ หลักเกณฑ์ที่กระทรวงการคลังและกรมบัญชีกลางกำหนด ซึ่งผู้ปฏิบัติงานต้องพยายามศึกษาและทำความเข้าใจด้วยความละเอียดรอบคอบ จึงจะช่วยให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์ต่อองค์กร ข้าราชการและลูกจ้างประจำ ประกอบกับได้นำข้อคิดเห็นจากผู้รับบริการมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคู่มือให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น คู่มือปฏิบัติงานฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

๖
สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
กฎหมายระเบียบและวิธีปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง	1
ความหมายของบำเหน็จบำนาญ	2
สิทธิในการขอรับบำเหน็จบำนาญปกติ กรณีเป็นสมาชิก กบข.	5
สิทธิในการขอรับบำเหน็จบำนาญปกติ กรณีไม่เป็นสมาชิก กบข.	6
การคำนวณบำเหน็จบำนาญปกติ	8
สิทธิประโยชน์ที่จะได้รับ กรณีเลือกรับบำเหน็จหรือเลือกรับบำนาญ	14
กระบวนการเกี่ยวกับบำเหน็จบำนาญปกติ	16
การกรอกแบบ 5300	17
เอกสารหลักฐานที่ใช้ประกอบ แบบ 5300	27
การบันทึกข้อมูลในระบบ e-pension	29
การขอรับบำเหน็จบำนาญ (ในฐานะส่วนราชการผู้ขอ)	30
ปรับปรุงประวัติผู้มีสิทธิ โดยใช้รหัส 10	31
การบันทึกแบบขอรับ	41
ตรวจสอบสถานะของข้อมูลในระบบ	61
ตารางเปรียบเทียบสิทธิประโยชน์ที่จะได้รับ	110
ภาคผนวก	114
บรรณานุกรม	123

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญ

บำเหน็จบำนาญนับว่าเป็นเรื่องที่มีความสำคัญยิ่งเรื่องหนึ่งในกลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์ เพราะนับตั้งแต่บุคคลจะเริ่มเข้ารับราชการก็ต้องพิจารณาทั้งเงินเดือน สวัสดิการ และบำเหน็จบำนาญประกอบการตัดสินใจ เมื่อทำงานไปได้ระยะเวลาหนึ่งตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ หากลาออก (Resign) หรือ เกษียณอายุ (Retire) ก็จะได้มีบำเหน็จบำนาญไว้ใช้ยามที่ไม่ได้รับราชการ บำเหน็จบำนาญจึงนับเป็นเรื่องที่สำคัญยิ่งที่ภาครัฐ จะต้องพิจารณาประกอบการตัดสินใจในนโยบายด้านการบำรุงรักษากำลังคน (Maintenance Policy) (กรมบัญชีกลาง, 2539 : 149 อ้างถึงในจินตนา แก้วสลัสนิล, 2546 : 1)

ระบบบำเหน็จบำนาญได้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตลอดมาจนถึงพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. 2494 ซึ่งยังใช้จนกระทั่งปัจจุบัน ในการจ่ายบำเหน็จบำนาญที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน จะใช้อัตราเงินเดือนเป็นฐานในการคำนวณ ข้าราชการที่เกษียณอายุมีสิทธิจะได้รับบำเหน็จบำนาญตามเกณฑ์ที่ทางราชการกำหนด บำเหน็จบำนาญจึงเป็นประโยชน์เกื้อกูลประเภทหนึ่งที่รัฐบาลจัดทำให้เมื่อข้าราชการออกจากงาน เป็นหลักประกันได้ว่าข้าราชการจะได้รับการดูแลจากรัฐบาลจนกว่าจะเสียชีวิต สำหรับหลักเกณฑ์การจ่ายบำเหน็จบำนาญจะได้มากหรือน้อย ขึ้นอยู่กับฐานะทางการเงินของรัฐบาล อัตราเงินเดือนที่ข้าราชการได้รับ ส่วนใหญ่จะกำหนดเพดานสูงสุดเป็นวงเงินหรืออัตราร้อยละของเงินเดือน ดังนั้น ระบบบำเหน็จบำนาญจะผูกติดกับเงินเดือนมาโดยตลอด และเป็นปัญหาที่จะต้องดูแลควบคุมวงเงินงบประมาณด้านบำเหน็จบำนาญมิให้สูงจนรัฐบาลไม่อาจรับภาระได้ และด้วยเหตุที่ข้าราชการที่จะเกษียณอายุราชการมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น ทำให้กระทรวงการคลังได้จัดตั้งกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (กบข.) ขึ้น

กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (กบข.) ถือกำเนิดขึ้นภายใต้พระราชบัญญัติกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. 2539 โดยมีวัตถุประสงค์ในการช่วยรัฐบาลจัดวางระบบบำเหน็จบำนาญข้าราชการ ให้เป็นระบบผสมระหว่างระบบบำเหน็จบำนาญข้าราชการแบบเดิม

ตามพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. 2494 (กระทรวงการคลัง, 2494) ซึ่งกำหนดว่า เมื่อข้าราชการออกจากราชการแล้วจะได้รับเงินจำนวนหนึ่งที่แน่นอน (Defined Benefit) และ หลักการของกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ คือ ระบบที่มีการกำหนดอัตราที่แน่นอนในการจ่ายเงินสะสมเข้ากองทุน แต่จำนวนเงินที่จะได้รับเมื่อออกจากกองทุนนั้นไม่แน่นอนโดยขึ้นอยู่กับการนำส่งเงินสะสม และผลตอบแทนที่ได้จากการที่กองทุนนำเงินของสมาชิกไปลงทุน (Defined Contribution) ซึ่งสมาชิก กบข. จะต้องนำส่งเงินสะสมเข้ากองทุนในอัตราร้อยละ 3 แต่ไม่เกินร้อยละ 15 ของเงินเดือน โดยรัฐบาลในฐานะนายจ้างมีหน้าที่ส่งเงินสมทบเข้ากองทุนในอัตราร้อยละ 3 ของเงินเดือนสมาชิกแต่ละคน ซึ่งประกอบด้วยข้าราชการ ได้แก่ ข้าราชการพลเรือน ข้าราชการฝ่ายตุลาการ ข้าราชการฝ่ายอัยการ ข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย ข้าราชการครู ข้าราชการรัฐสภาสามัญ ข้าราชการตำรวจ ข้าราชการทหาร จากนั้น กบข. มีหน้าที่จะต้องบริหารเงินของสมาชิกด้วยการลงทุนในรูปแบบ ต่าง ๆ เช่น การลงทุนในตราสารหนี้ ตราสารทุน ทั้งนี้การดำเนินนโยบายดังกล่าวจะต้องเป็นไปภายใต้ข้อกำหนดของพระราชบัญญัติกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. 2539 เพื่อให้เกิดประโยชน์ตอบแทนแก่สมาชิกที่จะต้องได้รับเงินคืนเมื่อพ้นสมาชิกภาพออกไป (กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ, 2549)

นอกจากนี้ลูกจ้างประจำซึ่งได้รับค่าจ้างจากเงินงบประมาณ ซึ่งเดิมจะมีสิทธิได้รับเป็นเงินบำเหน็จในคราวเดียวไม่มีรายได้เป็นรายเดือน ต่อมาคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบให้มีระเบียบบำเหน็จบำนาญลูกจ้างประจำ เพื่อกำหนดสิทธิให้ลูกจ้างประจำ สามารถเลือกรับบำนาญลูกจ้างประจำ(บำเหน็จรายเดือน)ได้ เนื่องจากเห็นว่าลูกจ้างประจำมีกำหนดเวลาการปฏิบัติงาน เช่นเดียวกับข้าราชการ คือ เกษียณอายุเมื่ออายุครบ 60 ปี ปฏิบัติงานอยู่ในระบบราชการ ทำคุณประโยชน์ให้กับทางราชการคล้ายคลึงกับข้าราชการ ที่ทำงานมาเป็นเวลานาน รัฐบาลจึงควรดูแลโดยให้สิทธิประโยชน์ต่างๆ ตามสมควร จึงทำให้ลูกจ้างประจำ มีสิทธิในบำนาญลูกจ้างประจำ (บำเหน็จรายเดือน)โดยรับไปตลอดชีวิตก็ได้ แต่ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ เมื่อเลือกขอรับอย่างใดอย่างหนึ่งไปแล้วโดยให้มีผลกับผู้ที่เกษียณอายุตั้งแต่ปีงบประมาณ 2552 เป็นต้นมา

กลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์ให้ดำเนินภารกิจ ในด้านต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ โดย
 หน่วยทะเบียนประวัติและคลังข้อมูล ซึ่งหน่วยทะเบียนประวัติและคลังข้อมูล สำหรับผู้เรียบเรียงมีหน้าที่ความรับผิดชอบ
 เกี่ยวกับเรื่องบำเหน็จบำนาญข้าราชการ และลูกจ้างประจำ ก็จะได้รับคำถาม ซึ่งต้องแนะนำ ชี้แจง
 และให้ข้อมูลเพื่อสร้างความเข้าใจแก่ข้าราชการ ลูกจ้างประจำ เจ้าหน้าที่ของคณะ/หน่วยงาน
 อยู่เสมอ เช่น กรณีลาออกจากราชการ การเกษียณอายุราชการปกติ หรือการเข้าร่วมโครงการ
 เกษียณอายุราชการก่อนกำหนด จะมีสิทธิได้รับเงินอะไร เงินแต่ละประเภทจะได้รับเท่าไร มีวิธีการ
 คิดคำนวณบำเหน็จบำนาญอย่างไร เงินบำเหน็จตกทอดหมายถึงอะไร เป็นต้น

เพื่อให้การดำเนินงานเรื่องบำเหน็จบำนาญของข้าราชการและลูกจ้างประจำเป็นไป
 ได้ถูกต้องตามกฎหมาย ระเบียบ หลักเกณฑ์ และมีประสิทธิภาพ ผู้เรียบเรียงได้รวบรวมกฎ ระเบียบ
 วิธีปฏิบัติตลอดจนเอกสารที่จะใช้ในการดำเนินการขอบำเหน็จบำนาญ เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานและ
 ผู้ขอใช้บริการเข้าใจโดยง่าย ทำให้เจ้าหน้าที่ จะต้องมีความรอบรู้ในเรื่องบำเหน็จบำนาญเป็นอย่างดีเพื่อให้การ
 ดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และขณะนี้ยังไม่มีผู้รวบรวมข้อมูลระเบียบ หลักเกณฑ์ดังกล่าวให้เป็นปัจจุบัน ผู้
 เรียบเรียงได้เล็งเห็นความสำคัญนี้จึงได้จัดทำ คู่มือการปฏิบัติงานเรื่องบำเหน็จบำนาญของข้าราชการและลูกจ้างประจำ
 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ขึ้น เพื่อเป็นการจัดการความรู้ให้คงอยู่ในองค์กรซึ่งเป็น
 นโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 เป็นแนวทางที่ช่วยส่งเสริมเพิ่ม
 ประสิทธิภาพและการดำเนินภารกิจ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ของงานกลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์
 บุคลากรของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ได้เข้าใจสิทธิต่าง ๆ ว่าด้วยบำเหน็จบำนาญใน
 บุคลากรกลุ่มต่าง ๆ ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ตามสมควร
 วัตถุประสงค์

1. เพื่อประมวลกฎระเบียบและหลักเกณฑ์เกี่ยวกับบำเหน็จบำนาญข้าราชการและ
 ลูกจ้างประจำ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2
2. เพื่อจัดทำแนวปฏิบัติในการดำเนินการเกี่ยวกับบำเหน็จบำนาญของเจ้าหน้าที่ใน
 กลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์ และบุคลากรของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2/
 หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้มีคู่มือการปฏิบัติงานของกลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์

ข้าราชการ บุคลากรของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 และผู้สนใจได้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบ หลักเกณฑ์ ขั้นตอนการดำเนินการเรื่องบำเหน็จบำนาญข้าราชการและลูกจ้างประจำได้ง่ายขึ้น

2. ทำให้มีแนวทางในการปฏิบัติงานสำหรับเจ้าหน้าที่กลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ที่เกี่ยวข้องได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

3. สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลให้แก่เจ้าหน้าที่ในกลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์ ในการปฏิบัติเกี่ยวกับการขอบำเหน็จบำนาญ

ขอบเขตของคู่มือ

คู่มือการปฏิบัติงานครั้งนี้ ผู้เรียบเรียงได้กำหนดขอบเขตเนื้อหาเกี่ยวกับบำเหน็จ

บำนาญของข้าราชการและลูกจ้างประจำ ดังนี้

1. กลุ่มข้าราชการ

1.1 บำเหน็จบำนาญปกติ

1.2 บำเหน็จบำนาญพิเศษ

1.3 กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (กบข.)

1.4 บำเหน็จตกทอด

1.5 บำเหน็จดำรงชีพ

1.6 วิธีการขอรับบำเหน็จบำนาญประเภทต่าง ๆ ของข้าราชการ

2. กลุ่มลูกจ้างประจำ

2.1 บำเหน็จลูกจ้าง

2.2 บำเหน็จตกทอด

2.3 กองทุนสำรองเลี้ยงชีพลูกจ้างประจำ (กสจ.)

2.4 วิธีการขอรับบำเหน็จบำนาญประเภทต่าง ๆ ของลูกจ้างประจำ

3. การขอรับและการจ่ายเบี้ยหวัดบำเหน็จบำนาญและเงินอื่นในลักษณะเดียวกัน

ผ่านระบบบำเหน็จบำนาญ (e-pension)

นิยามศัพท์

คู่มือการปฏิบัติงานครั้งนี้ ผู้เรียบเรียงได้นิยามศัพท์ ดังนี้

1. ข้าราชการ

บำเหน็จปกติ หมายถึง เงินตอบแทนความชอบที่ได้รับราชการมา ซึ่งจ่ายเป็นเงิน

ก้อนครั้งเดียว

บำนาญปกติ หมายถึง เงินตอบแทนความชอบที่ได้รับราชการมา ซึ่งจ่ายเป็นราย

เดือนจนกว่าจะถึงแก่ความตายหรือหมดสิทธิ

บำเหน็จบำนาญพิเศษ หมายถึง บำเหน็จบำนาญสำหรับข้าราชการผู้ที่ได้รับ

อันตรายจนพิการเสียแขนหรือขา ทุหนวกทั้งสองข้างตาบอด หรือได้รับการป่วยเจ็บ และผู้ที่

เสียชีวิตเพราะเหตุปฏิบัติหน้าที่

เงินบำเหน็จ หมายถึง เงินที่รัฐจ่ายให้แก่สมาชิก กบข. เพียงครั้งเดียว เมื่อพ้นจาก

สมาชิกภาพและมีเวลาราชการสิบปีบริบูรณ์ขึ้นไป หรือออกจากราชการด้วยเหตุสูงอายุ เหตุทุพพล

ภาพ เหตุทดแทนและมีอายุราชการ 1 ปีบริบูรณ์ขึ้นไปโดยได้รับจากกระทรวงการคลัง

เงินบำนาญ หมายถึง เงินที่รัฐจ่ายให้แก่สมาชิก กบข. เป็นรายเดือน เมื่อพ้นจาก

สมาชิกภาพและมีเวลาราชการยี่สิบห้าปีบริบูรณ์ขึ้นไป หรือออกจากราชการด้วยเหตุสูงอายุ

เหตุทุพพลภาพ เหตุทดแทนและมีเวลาราชการสิบปีบริบูรณ์โดยได้รับจากกระทรวงการคลัง

เงินประเดิม หมายถึง เงินที่ภาคนำส่งเข้าบัญชีสมาชิก กบข. ที่เป็นข้าราชการอยู่

ก่อนวันที่ 27 มีนาคม 2540 เพื่อชดเชยเงินบำนาญที่ลดลง ทั้งนี้สมาชิก กบข. จะมีสิทธิขอรับเงิน

ประเดิมได้เมื่อสิ้นสุดสมาชิกภาพและต้องเป็นผู้ที่มีสิทธิรับและเลือกรับบำนาญเท่านั้น

เงินสะสม หมายถึง เงินที่สมาชิกจ่ายสะสมเข้ากองทุนเป็นประจำทุกเดือน ซึ่ง

ขณะนี้อยู่ในอัตรา 3% ของเงินเดือนสมาชิก

เงินสมทบ หมายถึง เงินที่ภาครัฐจ่ายสมทบเข้ากองทุนให้สมาชิก กบข. ที่สะสมเงิน เข้า

กองทุนเป็นประจำทุกเดือน ซึ่งขณะนี้อยู่ในอัตรา 3% ของเงินเดือนสมาชิก

เงินชดเชย หมายถึง เงินที่ภาครัฐนำส่งเข้ากองทุนเป็นประจำทุกเดือน โดยจ่ายเพิ่ม

ให้แก่สมาชิก กบข. เพื่อชดเชยสูตรบำนาญที่เปลี่ยนแปลงไปซึ่งขณะนี้อยู่ในอัตรา 2 % ของ

เงินเดือนสมาชิก ทั้งนี้สมาชิก กบข. จะมีสิทธิได้รับเงินชดเชยก็ต่อเมื่อสิ้นสุดสมาชิกภาพและเลือก

รับบำนาญเท่านั้น

เงินสำรอง หมายถึง เงินที่ภาครัฐจัดสรรเงินงบประมาณส่งเข้ากองทุนเพื่อเป็นเงิน

สำรองสำหรับการจ่ายบำนาญให้แก่ข้าราชการในยามที่เกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจของประเทศ

โดยภาครัฐต้องจัดสรรเงินงบประมาณเป็นเงินสำรองเข้ากองทุนเป็นรายปีไม่น้อยกว่า 20% ของงบประมาณ

รายจ่ายบำนาญข้าราชการประจำปี จนกว่าเงินสำรองและดอกผลจะมีจำนวน 3 เท่าของงบประมาณ

รายจ่ายบำนาญข้าราชการประจำปี

เงินสะสมส่วนเพิ่ม หมายถึง เงินที่สมาชิกแจ้งความประสงค์สะสมเพิ่มจากอัตรา

ปกติที่กำหนดไว้ โดยสมาชิกสามารถส่งเงินสะสมส่วนเพิ่มได้ในอัตราไม่เกิน 12% ของเงินเดือน

เมื่อรวมกับเงินสะสมเดิมตามอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวงแล้วต้องไม่เกิน 15% ของเงินเดือน แต่

ภาครัฐยังคัมสมทบเงินในอัตรา 3% เท่าเดิม

เงินเดือน หมายถึง เงินเดือนที่ได้รับตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการนั้น ๆ

รวมทั้งเงินเพิ่มพิเศษรายเดือนสำหรับค่าวิชา สำหรับประจำตำแหน่งที่ต้องฝ่าอันตรายเป็นปกติ

สำหรับการสู้รบ หรือสำหรับการปราบปรามผู้กระทำความผิดแต่ไม่รวมถึงเงินเพิ่มอย่างอื่น

บำเหน็จตกทอด หมายถึง เงินที่จ่ายให้แก่ทายาท โดยจ่ายให้ครั้งเดียวในกรณีที่

สมาชิกหรือผู้รับบำนาญถึงแก่ความตาย

บำเหน็จดำรงชีพ หมายถึง การนำเงินบำเหน็จตกทอดซึ่งจะจ่ายให้กับทายาทของ

ผู้รับบำนาญ มาให้ผู้รับบำนาญใช้เพื่อการดำรงชีพ ขณะมีชีวิตอยู่ ครั้งแรกจะจ่ายจำนวน 15 เท่าของ

อัตราบำนาญ แต่ไม่เกินสองแสนบาท และหากคำนวณแล้วยังมีเงินเหลือก็สามารถมาขอรับเงิน

บำเหน็จดำรงชีพเพิ่มได้เมื่ออายุครบ 65 ปีบริบูรณ์ได้ในส่วนที่เหลือ รวมแล้วไม่เกินสี่แสนบาท

2. ลูกจ้างประจำ

บำเหน็จปกติ หมายถึง เงินตอบแทนความชอบของลูกจ้างประจำที่ได้รับราชการ

มา ซึ่งทางราชการจ่ายให้ครั้งเดียว

บำเหน็จรายเดือน หมายถึง เงินตอบแทนของลูกจ้างประจำที่ออกจากงานเนื่องจาก

ทำงานมานานซึ่งจ่ายเป็นรายเดือน

บำเหน็จพิเศษ หมายถึง เงินที่จ่ายให้แก่ลูกจ้างประจำหรือลูกจ้างชั่วคราวที่ได้รับ

อันตรายหรือเจ็บป่วยเพราะเหตุปฏิบัติงานในหน้าที่ หรือถูกประทุษร้ายเพราะเหตุกระทำการตาม

หน้าที่ ซึ่งแพทย์ที่ทางราชการรับรองได้ตรวจและแสดงว่าไม่สามารถปฏิบัติงานในหน้าที่ได้อีกเลย

ซึ่งจ่ายครั้งเดียว

บำเหน็จพิเศษรายเดือน หมายถึง เงินที่จ่ายให้แก่ลูกจ้างประจำที่ได้รับอันตราย

หรือเจ็บป่วยเพราะเหตุปฏิบัติงานในหน้าที่ หรือถูกประทุษร้ายเพราะเหตุกระทำการตามหน้าที่ ซึ่ง

แพทย์ที่ทางราชการรับรองได้ตรวจและแสดงว่าไม่สามารถปฏิบัติงานในหน้าที่ได้อีกซึ่งจ่ายเป็น

รายเดือน

เวลาราชการ หมายถึง เวลาตั้งแต่วันที่ข้าราชการเริ่มรับราชการ จนถึงวันสุดท้ายที่

ได้รับเงินเดือนตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่บัญญัติในพระราชบัญญัติ และให้หมายความรวมถึงการ

นับเวลาราชการเป็นทวีคูณ ตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการด้วย

ช.ค.บ. หมายถึง เพิ่มเงินช่วยค่าครองชีพผู้รับเบี้ยหวัดบำนาญ

ช.ร.บ. หมายถึง เงินช่วยเหลือรายเดือนผู้รับเบี้ยหวัดบำนาญ

เบี้ยหวัด บำเหน็จบำนาญ และเงินอื่นในลักษณะเดียวกัน หมายถึง เบี้ยหวัด บำเหน็จ

บำนาญปกติ บำเหน็จดำรงชีพ บำนาญพิเศษ บำเหน็จตกทอด บำเหน็จลูกจ้าง บำเหน็จพิเศษ เงินทำขวัญ

เงินทดแทนข้าราชการวิสามัญ เงินช่วยเหลือตามโครงการเกษียณอายุราชการก่อนกำหนด

เงินทดแทนและเงินช่วยเหลือตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยบำเหน็จความชอบ

ค่าทดแทนและการช่วยเหลือเจ้าหน้าที่และประชาชนผู้ปฏิบัติหน้าที่ราชการหรือช่วยเหลือราชการ

เนื่องในการป้องกันอธิปไตยและรักษาความสงบเรียบร้อยของประเทศ พ.ศ. 2521(ระเบียบ บพช.)

ระบบบำเหน็จบำนาญ (e-pension) หมายถึง ระบบงานที่ทำงานแบบ Web Application

เป็นระบบงานที่ใช้งานเกี่ยวกับการขอรับและการจ่ายเบี้ยหวัด บำเหน็จบำนาญและเงินอื่นใน

ลักษณะเดียวกัน โดยระบบงานสามารถทำงานได้ทั้งในส่วนของการนำข้อมูลเข้า แก้ไขข้อมูล

คำนวณเงินเบี้ยหวัดบำเหน็จบำนาญ ฯ พิมพ์รายงานเพื่อตรวจสอบ อนุมัติส่งจ่าย พิมพ์หนังสือส่งจ่าย

รวมทั้งการเตรียมข้อมูลส่งธนาคาร เพื่อนำเงินเข้าบัญชีเงินฝากธนาคารของผู้รับเงิน และส่งข้อมูล

ให้กับระบบ GF-MIS โดยสามารถทำงานได้ทั้งที่หน่วยงานในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

ผู้มีสิทธิ หมายถึง ผู้มีสิทธิรับเบี้ยหวัด บำเหน็จบำนาญ และเงินอื่นในลักษณะ

เดียวกัน รวมทั้งทายาท หรือนบุคคลซึ่งผู้ตายแสดงเจตนาไว้ ผู้อุปการะ หรือผู้อยู่ในอุปการะตามพระราช บัญญัติ

บำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. 2494 และพระราชบัญญัติกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ.

2539 แล้วแต่กรณี

ส่วนราชการผู้ขอ หมายถึง ส่วนราชการต้นสังกัดหรือจังหวัดซึ่งผู้ขอรับเงินหรือ

ผู้ตาย รัชการการครั้งสุดท้าย หรือที่ซึ่งผู้รับเบี่ยหวัด บำนาญ เบิกเงินสวัสดิการและสิทธิประโยชน์ ต่าง ๆ

ส่วนราชการผู้เบิก หมายถึง ส่วนราชการต้นสังกัดระดับกรม หรือหน่วยเบิกต้น

สังกัดในส่วนภูมิภาค ที่ขอเบิกเบี่ยหวัดบำเหน็จบำนาญและเงินอื่นในลักษณะเดียวกัน หรือเงิน

สวัสดิการและสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ของผู้รับเบี่ยหวัดบำนาญ หรือที่ซึ่งผู้มีสิทธิรับเงินแสดงเจตนา

ขอรับบำเหน็จตกทอดหรือบำนาญพิเศษกรณีข้าราชการตาย

นายทะเบียนผู้รับบำเหน็จบำนาญ หมายถึง ข้าราชการ ยกเว้น ข้าราชการที่ช่วย

ราชการ ที่ได้รับแต่งตั้งจากหัวหน้าส่วนราชการระดับกรมในส่วนกลาง หรือหัวหน้าหน่วยงานใน

ส่วนภูมิภาคซึ่งมีรหัสผู้ใช้งาน (User ID) และรหัสผ่าน (Password) ที่กำหนดให้โดยกรมบัญชีกลาง เพื่อทำ

หน้าที่ดูแลประวัติของผู้มีสิทธิรับเบี่ยหวัด บำเหน็จ บำนาญ และเงินอื่นในลักษณะเดียวกัน รวมทั้ง

บุคคลในครอบครัวของผู้มีสิทธิรับเงินดังกล่าว

นายทะเบียนบุคลากรภาครัฐ หมายถึง ข้าราชการ ยกเว้น ข้าราชการที่ช่วยราชการ

ที่ได้รับแต่งตั้งจากหัวหน้าส่วนราชการระดับกรมในส่วนกลาง หรือหัวหน้าหน่วยงานในส่วน

ภูมิภาค ซึ่งมีรหัสผู้ใช้งาน (User ID) และรหัสผ่าน (Password) ที่กำหนดให้โดยกรมบัญชีกลาง เพื่อ

ทำหน้าที่ดูแลประวัติของข้าราชการ ลูกจ้างประจำ และบุคคลในครอบครัวของข้าราชการและลูกจ้างประจำ

บทที่ 2

บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ

กลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2

มีหน้าที่ขับเคลื่อนสนับสนุนการบริหารจัดการภารกิจของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ให้ดำเนินภารกิจในด้านต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ มีบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบในการสนับสนุนการบริหารและการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ให้ดำเนินภารกิจในด้านต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ ให้บริการกับทุกกลุ่มเป้าหมายทั้งหน่วยงานภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 และหน่วยงานภายนอกทั้งภาครัฐและเอกชน ประกอบด้วยบุคลากรของ สพป.กาญจนบุรี เขต 2 ข้าราชการลูกจ้างประจำและผู้สนใจทั่วไป

วิสัยทัศน์ (VISION)

เป็นกลุ่มงานสนับสนุนการบริหารจัดการภารกิจของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 อย่างมีประสิทธิภาพ มุ่งเน้นการบริการเชิงรุก ด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย

พันธกิจ (MISSION)

1. ดำเนินการสนับสนุนและประสานงานการบริหารจัดการภารกิจของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 อย่างมีประสิทธิภาพ
  2. ส่งเสริมการทำงานแบบมีส่วนร่วมและเรียนรู้ซึ่งกันและกัน
  3. ส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรให้มีศักยภาพในการบริหารจัดการและการบริการเชิงรุก
  4. สนับสนุนการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยมาใช้ในการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ
- บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของตำแหน่ง

ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องตรวจสอบเกี่ยวกับการขอรับบำเหน็จบำนาญของข้าราชการ ลูกจ้างประจำ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ในงานที่รับผิดชอบให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ ตลอดจนปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

ลักษณะงานที่ปฏิบัติเกี่ยวกับบำเหน็จบำนาญข้าราชการและลูกจ้างประจำ

ปฏิบัติงานเกี่ยวกับบำเหน็จบำนาญข้าราชการและลูกจ้างประจำ โดยให้ข้อมูล

ความรู้ ความเข้าใจ แก่ข้าราชการและลูกจ้างประจำ ในเรื่องสิทธิในการได้รับบำเหน็จบำนาญที่ถูกต้อง

วิธีการคิดคำนวณบำเหน็จบำนาญ การยื่นเรื่องขอรับบำเหน็จบำนาญ วิธีการรับบำเหน็จตกทอด หรือ

การรับเบี้ยหวัดบำนาญ ตลอดจนติดต่อ ประสานงานกับหน่วยงานที่รับผิดชอบในการดำเนินการเกี่ยวกับ

บำเหน็จบำนาญข้าราชการและลูกจ้างประจำ เพื่อให้เป็นไปตามระเบียบ หลักเกณฑ์ที่ทาง

ราชการกำหนด ตลอดจนให้ข้อมูล คำปรึกษา แนะนำแก่บุคลากร และเจ้าหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 นอกจากนี้ยังได้มีการประสานงานกับ

เจ้าหน้าที่ของกองการเจ้าหน้าที่ สำนักงานคลังเขต 7 นครปฐม และกรมบัญชีกลาง เพื่อนำไปใช้เป็นข้อมูลและ

แนวทางในการปฏิบัติงาน

หลักเกณฑ์บำเหน็จบำนาญข้าราชการและลูกจ้างประจำ

บำเหน็จบำนาญ คือเงินที่ภาครัฐจ่ายให้แก่ข้าราชการและลูกจ้างประจำที่ออกจากราชการเพื่อตอบแทนความชอบที่ได้ปฏิบัติงานให้แก่ทางราชการโดยจ่ายเป็นเงินก้อนเดียว หรือจ่ายเป็นรายเดือน ซึ่งการจ่ายเงินก้อนเดียวนั้นจ่ายให้กับผู้รับบำเหน็จ จ่ายเป็นรายเดือนให้ผู้รับบำนาญ และหากข้าราชการหรือผู้รับบำนาญถึงแก่กรรมก็จะจ่ายบำเหน็จตกทอดหรือบำนาญพิเศษตามหลักเกณฑ์แล้วแต่กรณีให้แก่ทายาท เพื่อเป็นการบรรเทาความเดือดร้อนต่อไป กรมบัญชีกลางมีหน้าที่ควบคุม ดูแลการบริหารการใช้จ่ายเงินแผ่นดินของหน่วยงานภาครัฐ และมีหน้าที่พิจารณาสั่งจ่ายเงินบำเหน็จบำนาญตามหลักเกณฑ์ที่กระทรวงการคลังกำหนด ในการพิจารณาสั่งจ่ายบำเหน็จบำนาญให้แก่ข้าราชการและลูกจ้างประจำของส่วนราชการ ตามพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. 2494 และที่แก้ไขเพิ่มเติม กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องได้กำหนดให้เจ้าหน้าที่ต้องตรวจคำขอ และเอกสารหลักฐานประกอบคำขอรับเงินประเภทต่าง ๆ ซึ่งมีเป็นจำนวนมาก และแตกต่างกันไปแต่ละประเภทการจ่าย และการจัดส่งเอกสารที่ผิดพลาดให้กับฝ่ายที่เกี่ยวข้องก็จะทำให้การเบิกจ่ายเงินบำเหน็จบำนาญประเภทต่าง ๆ ล่าช้าออกไปได้ ดังนั้นเจ้าหน้าที่ของกลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ควรมีความรู้ความเข้าใจหลักเกณฑ์บำเหน็จบำนาญข้าราชการและลูกจ้างประจำ เพื่อจะได้ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งผู้เรียบเรียงจะกล่าวถึงความหมายและหลักเกณฑ์บำเหน็จบำนาญ ดังต่อไปนี้

1. กลุ่มข้าราชการ

1.1 บำเหน็จบำนาญปกติ

1.2 บำเหน็จบำนาญพิเศษ

1.3 กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (กบข.)

1.4 บำเหน็จตกทอด

1.5 บำเหน็จดำรงชีพ

1.6 วิธีการขอรับบำเหน็จบำนาญประเภทต่าง ๆ ของข้าราชการ

2. กลุ่มลูกจ้างประจำ

2.1 บำเหน็จลูกจ้าง

2.2 บำเหน็จตกทอด

2.3 กองทุนสำรองเลี้ยงชีพลูกจ้างประจำ (กสจ.)

2.4 วิธีการขอรับบำเหน็จบำนาญประเภทต่าง ๆ ของลูกจ้างประจำ

3. การขอรับและการจ่ายเบี้ยหวัดบำเหน็จบำนาญและเงินอื่นในลักษณะเดียวกัน

ผ่านระบบบำเหน็จบำนาญ (e-pension)

1. กลุ่มข้าราชการ

ด้วยพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญ พ.ศ.2494 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติ

กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ.2539 และพระราชกฤษฎีกา เงินช่วยเหลือผู้ซึ่งออกจาก

ราชการตามมาตราการปรับปรุงอัตราค่าจ้างของส่วนราชการ พ.ศ.2551 มีรายละเอียดดังนี้

1.1. บำเหน็จบำนาญปกติ

บำเหน็จบำนาญ เป็นสิทธิประโยชน์อย่างหนึ่งที่ทางราชการจ่ายเป็นเงิน ให้แก่

ข้าราชการที่พ้นจากราชการ เพื่อความมั่นคงและเป็นหลักประกันในชีวิต

1.1.1 การจ่ายเงินบำเหน็จบำนาญปกติ

บำเหน็จบำนาญ คือ เงินที่ทางราชการจ่ายให้แก่ ข้าราชการซึ่งออกจาก
ราชการด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังนี้

1. บำเหน็จบำนาญเหตุทดแทน ซึ่งให้แก่ข้าราชการซึ่งออกจากประจำการ

เพราะเลิกหรือยุบตำแหน่งหรือมีคำสั่งให้ออกโดยไม่มีความผิด หรือซึ่งออกตามบทบัญญัติใน
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยหรือทหารซึ่งออกจากกองหนุนเบ็ดเสร็จ

2. บำเหน็จบำนาญเหตุทุพพลภาพ ซึ่งให้แก่ข้าราชการผู้เจ็บป่วยทุพพลภาพ

ซึ่งแพทย์ของทางราชการรับรองได้ตรวจแสดงและลงความเห็นว่าจะรับราชการใน
ตำแหน่งหน้าที่ซึ่งปฏิบัติอยู่นั้นต่อไป

3. บำเหน็จบำนาญเหตุสูงอายุ ซึ่งให้แก่ข้าราชการผู้มีอายุครบ 60 ปี บริบูรณ์

แล้ว ถ้าข้าราชการผู้ใดมีอายุครบ 50 ปี บริบูรณ์แล้ว ประสงค์ที่จะลาออกจากราชการก็ให้ผู้มีอำนาจ
สั่งอนุญาต ให้ลาออกจากราชการเพื่อรับบำเหน็จบำนาญเหตุสูงอายุได้

4. บำเหน็จบำนาญเหตุรับราชการนานซึ่งให้แก่ข้าราชการ โดยจะต้องมีเวลา

ราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญครบ 30 ปีบริบูรณ์แล้ว

ถ้าข้าราชการผู้ใดมีเวลาราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญครบ 25 ปี

บริบูรณ์แล้ว ประสงค์จะลาออกจากราชการให้ผู้มีอำนาจสั่งอนุญาตให้ลาออกจากราชการเพื่อรับ
บำเหน็จบำนาญเหตุรับราชการนานได้

สำหรับผู้ไม่มีสิทธิได้รับบำเหน็จบำนาญปกติ มีดังนี้

1. ผู้ถูกไล่ออกหรือปลดออกจากราชการเพราะมีความผิด
2. ข้าราชการวิสามัญหรือลูกจ้าง เว้นแต่ในกรณีที่มีข้อกำหนดให้บำเหน็จหรือ
บำนาญไว้ในหนังสือสัญญาจ้างตามความต้องการของรัฐบาล
3. ผู้ซึ่งรัฐบาลกำหนดเงินอย่างอื่นไว้ให้แทนบำเหน็จ หรือ บำนาญแล้ว
4. ผู้ซึ่งมีเวลาราชการสำหรับการคำนวณบำเหน็จบำนาญไม่ครบ หนึ่งปีบริบูรณ์
5. ผู้ซึ่งไม่เคยรับราชการมาก่อนแต่ได้เป็นทหารตามกฎหมายว่าด้วยการรับราชการ
ทหาร เมื่อได้ปลดเป็นกองหนุนแล้วและได้เข้ารับราชการอีก โดยเวลา รับราชการจะติดต่อกับเวลา
รับราชการกองประจำการหรือไม่ก็ตามยังไม่ครบหนึ่งปีบริบูรณ์

1.1.2 วิธีคำนวณบำเหน็จบำนาญปกติ (ไม่ได้เป็นสมาชิก กบข.)

บำเหน็จ = เงินเดือนเดือนสุดท้าย X จำนวนปีเวลาราชการ

บำนาญ = เงินเดือนเดือนสุดท้าย X จำนวนปีเวลาราชการ

50

1.1.3 เวลาราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญ

เวลาราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญมีดังนี้

1. ข้าราชการผู้ซึ่งมีเวลาราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญไม่ถึง 10 ปี
ไม่มีสิทธิได้รับบำเหน็จบำนาญ
2. ข้าราชการผู้ซึ่งมีเวลาราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญ 10 ปีขึ้นไป
แต่ไม่ถึง 25 ปี มีสิทธิได้บำเหน็จเท่านั้น

3. ข้าราชการผู้ซึ่งมีเวลาราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญ 25 ปีขึ้นไป
มีสิทธิเลือกรับบำเหน็จหรือบำนาญ

1.2 บำเหน็จหรือบำนาญพิเศษ

1.2.1 การจ่ายเงินบำเหน็จหรือบำนาญพิเศษ

ข้าราชการมีสิทธิได้รับบำเหน็จบำนาญพิเศษด้วยเหตุอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังนี้

1. ข้าราชการผู้ใดได้รับอันตรายจนพิการเสียแขนหรือขา หูหนวกทั้งสองข้าง

ตาบอด หรือได้รับการป่วยเจ็บ ซึ่งแพทย์รับรองและแสดงว่าถึงทุพพลภาพไม่สามารถจะรับราชการ

ได้อีก เพราะปฏิบัติราชการในหน้าที่ หรือถูกประทุษร้ายเพราะกระทำการตามหน้าที่ให้ผู้นั้นได้รับ

บำเหน็จปกติกับทั้งได้รับบำนาญพิเศษเว้นแต่ได้รับอันตราย ได้รับการเจ็บป่วยหรือการถูกประทุษร้าย

นั้นเกิดขึ้นจากความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง หรือจากความผิดของตนเอง

การคำนวณบำเหน็จพิเศษ ให้เจ้ากระทรวงเป็นผู้กำหนดตามสมควรแก่

เหตุการณ์ประกอบด้วย ความพิการและทุพพลภาพของผู้นั้น มีอัตราตั้งแต่หนึ่งในห้าสิบส่วนถึง

ยี่สิบในห้าสิบส่วนแห่งเงินเดือนเดือนสุดท้าย

2. กรณีเสียชีวิตเพราะเหตุปฏิบัติหน้าที่

ให้จ่ายบำเหน็จพิเศษให้แก่ทายาทผู้มีสิทธิเป็นจำนวนกึ่งเงินเดือนเดือนสุดท้ายของผู้ตาย

1.2.2 สิทธิการขอรับบำเหน็จพิเศษ

เมื่อได้รับอันตรายขณะรับราชการและภายในกำหนด 3 ปี นับแต่วันออก

จากราชการ ถ้าปรากฏชัดแจ้งว่าผู้นั้นเกิดป่วย ถึงเจ็บทุพพลภาพอันเป็นผลเนื่องจากการปฏิบัติ

หน้าที่ราชการระหว่างที่ผู้นั้นรับราชการ และถ้าถึงตายก็ให้จ่ายบำเหน็จพิเศษได้ทั้งนี้ให้จ่ายนับแต่

วันขอ

ข้าราชการผู้ใดได้รับการเจ็บป่วยจนทุพพลภาพตามข้อ 1-2 จะขอบำเหน็จ

พิเศษได้ต้องเป็นเพราะเหตุดังนี้

1. ต้องไปปฏิบัติราชการเป็นครั้งคราวนอกตำบลที่ตั้งสำนักงานประจำ หรือ

2. ต้องประจำปฏิบัติราชการในท้องที่กันดารที่จะต้องเสี่ยงต่อโรคภัยไข้เจ็บ

ซึ่งท้องที่นั้นได้กำหนดไว้โดยพระราชกฤษฎีกา

กำหนดเวลาจ่ายบำเหน็จพิเศษ ดังนี้

1. ผู้มีสิทธิได้รับบำนาญพิเศษเป็นผู้พิการหรือทุพพลภาพได้รับบำนาญพิเศษ ตลอดเวลาที่ทุพพลภาพอยู่

2. บุตรได้รับจนอายุ 20 ปี แล้วยังศึกษาอยู่ในชั้นเตรียมอุดมศึกษา หรือ

อุดมศึกษาให้ได้รับต่อไปตลอดเวลาที่ศึกษาอยู่แต่ไม่เกิน 25 ปีบริบูรณ์

3. สามีหรือภรรยาได้รับตลอดชีวิต เว้นแต่ทำการสมรสใหม่

4. บิดา มารดาให้ได้รับตลอดชีวิต

5. ผู้อุปการะหรือผู้อยู่ในอุปการะที่อายุไม่ถึง 20 ปี อนุโลมรับอย่างบุตร ถ้าไม่

เข้าลักษณะตามข้อ 2 ให้ได้รับเพียง 10 ปี

1.2.3 กรณีทุพพลภาพและยังมีชีวิตอยู่ มีหลักเกณฑ์ดังนี้

1. ขอขึ้นเงินเดือนไม่เกิน 3 ขั้น ตามลำดับจนถึงคณะกรรมการรัฐมนตรีอนุมัติให้ขึ้น

เงินเดือน

2. เมื่อได้รับอนุมัติให้ขึ้นเงินเดือน นำเงินเดือนที่ได้เพิ่มแล้วคำนวณบำเหน็จ
บำนาญตามปกติและบำนาญพิเศษ

- กรณีขอรับบำเหน็จผู้นั้นจะได้รับบำเหน็จและบำนาญพิเศษ

- กรณีขอรับบำนาญผู้นั้นจะได้รับบำนาญปกติและบำนาญพิเศษ

1.2.4 กรณีเสียชีวิตเพราะเหตุปฏิบัติหน้าที่

1. ขอขึ้นเงินเดือนไม่เกิน 3 ขั้นตามลำดับจนถึงกรมบัญชีกลางอนุมัติให้ขึ้นเงินเดือน

2. เมื่อได้รับอนุมัติให้ขึ้นเงินเดือน นำเงินที่ได้เพิ่มแล้วคำนวณบำเหน็จตก

ทอดและบำนาญพิเศษ ทายาทผู้มีสิทธิได้รับทั้งบำเหน็จตกทอดและบำนาญพิเศษ

1.2.5 การจ่ายเงินบำเหน็จบำนาญ

1. สำหรับการจ่ายบำเหน็จหรือบำนาญ กรมบัญชีกลางเป็นผู้พิจารณาสั่งจ่าย

ตามหลักเกณฑ์ที่กระทรวงการคลังกำหนด

2. กรณีผู้มีสิทธิรับบำนาญถึงแก่ความตาย ให้จ่ายบำนาญให้จนถึงวันที่ถึงแก่

ความตาย นอกจากนี้ให้จ่ายเงินช่วยเหลือพิเศษจำนวนเท่ากับบำนาญรวมกับเงินช่วยค่าครองชีพผู้รับเบี้ย
หวัด

บำนาญ (ถ้ามี) สามเดือน

3. การจ่ายบำนาญประจำเดือน ให้จ่ายในวันทำการก่อนวันสุดท้ายของเดือน

ห้าวันทำการ สำหรับกรณีที่ต้องเบิกเงินจากธนาคารหรือผู้มีสิทธิรับบำนาญได้รับบำนาญทาง

ธนาคาร ให้จ่ายในวันทำการสุดท้ายของธนาคารในเดือนนั้นห้าวันทำการ

1.3. กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (กบข.)

พระราชบัญญัติกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ.2539 ได้จัดตั้งกองทุน

บำเหน็จบำนาญข้าราชการ (กบข.) ขึ้น ประกาศบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 27 กันยายน 2539 ภายใต้
วัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อเป็นหลักประกันการจ่ายบำเหน็จบำนาญและให้ประโยชน์ตอบแทนการรับ

ราชการแก่ ข้าราชการ เมื่อออกจากราชการ

2. เพื่อส่งเสริมการออมทรัพย์ของสมาชิก

3. เพื่อจัดสวัสดิการและสิทธิประโยชน์อื่นให้แก่สมาชิก

กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการจัดตั้งตามพ.ร.บ.กองทุนบำเหน็จบำนาญ

ข้าราชการ พ.ศ.2539 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นหลักประกันการจ่ายบำเหน็จบำนาญ และส่งเสริม

ให้ข้าราชการออมทรัพย์เพื่อให้ข้าราชการมีเงินออมอย่างเพียงพอในวันเกษียณ ข้าราชการที่เป็น

สมาชิกกองทุนบำเหน็จบำนาญ สมาชิกภาพจะสิ้นสุดเมื่อผู้นั้นออกจากราชการไม่ว่าด้วยเหตุใดก็

ตามและสมาชิกจะได้รับสิทธิประโยชน์ต่างๆ เช่น เงินประเดิม เงินสะสม เงินสมทบ เงินชดเชยตาม

หลักเกณฑ์ และวิธีการที่กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการกำหนด

1.3.1 สิทธิประโยชน์ของสมาชิก กบข.

สมาชิก กบข. จะได้รับสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ดังนี้

1. สิทธิในการลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา สำหรับเงินสะสมและเงิน

ออมเพิ่มที่สมาชิกส่งเข้า กบข. ไม่เกินปีละ 500,000 บาท

2. สวัสดิการเฉพาะสมาชิก กบข. เท่านั้น

3. เมื่อสิ้นสุดสมาชิกภาพจะได้รับเงิน 2 ส่วน ได้แก่
ส่วนที่ 1 เงินบำเหน็จหรือบำนาญรายเดือนจากกรมบัญชีกลาง
ส่วนที่ 2 เงิน กบข. ประกอบด้วย เงินสะสม เงินสมทบ เงินชดเชย เงิน
ประเดิม (ถ้ามี) พร้อมผลประโยชน์ของเงินทั้ง 4 ก้อน
สำหรับเงินที่สมาชิก กบข. จะได้รับเมื่อพ้นสมาชิกภาพ

1.3.2 การได้รับเงินจาก กบข.

1. กรณีสมาชิกเลือกรับบำเหน็จ สมาชิกจะได้รับเงินต่าง ๆ ดังนี้

1.1 บำเหน็จจากกรมบัญชีกลาง

สูตรคำนวณคือ อัตราเงินเดือนเดือนสุดท้าย X อายุราชการ

1.2 เงินจาก กบข.

1.2.1 เงินสะสมของสมาชิกในอัตราร้อยละ 3 ต่อเดือน +

ผลจากการลงทุนที่ กบข. หาได้

1.2.2 เงินสะสมส่วนเพิ่มของสมาชิก (ถ้ามี) +

ผลจากการลงทุนที่ กบข. หาได้ (ถ้ามี)

1.2.3 เงินสมทบจากรัฐในอัตราร้อยละ 3 ต่อเดือน + ผลจากการลงทุน
ที่ กบข. หาได้

2. กรณีสมาชิกเลือกรับบำนาญ สมาชิกจะได้รับเงินต่าง ๆ ดังนี้

2.1 บำนาญจากกรมบัญชีกลาง

สูตรคำนวณคือ เงินเดือนเฉลี่ย 60 เดือนสุดท้าย X อายุราชการ

50

แต่ต้องไม่เกินร้อยละ 70 ของเงินเดือนเฉลี่ย 60 เดือนสุดท้าย

2.2 เงินจาก กบข.

2.2.1 เงินสะสมของสมาชิกในอัตราร้อยละ 3 ต่อเดือน +

ผลจากการลงทุนที่ กบข. หาได้

2.2.2 เงินสะสมส่วนเพิ่มของสมาชิก (ถ้ามี) +

ผลจากการลงทุนที่ กบข. หาได้ (ถ้ามี)

2.2.3 เงินสมทบจากรัฐในอัตราร้อยละ 3 ต่อเดือน + ผลจากการลงทุน
ที่ กบข. หาได้

2.2.4 เงินชดเชยสูตรบำนาญที่เปลี่ยนไปจากรัฐในอัตราร้อยละ 2 ต่อ
เดือน + ผลจากการลงทุนที่ กบข. หาได้

2.2.5 เงินประเดิมจากรัฐเพื่อชดเชยสูตรบำนาญที่เปลี่ยนไปสำหรับผู้
ที่รับราชการก่อนวันที่ 27 มีนาคม 2540

1.3.3 การสิ้นสุดสมาชิกภาพ

พรบ. กบข. มาตรา 44 กำหนดว่า สมาชิกภาพของสมาชิกสิ้นสุดลงเมื่อผู้นั้น

ลาออกจากราชการ เว้นแต่เป็นการสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อนตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบ

ราชการนั้น ๆ หรือการออกจากราชการของผู้ไปปฏิบัติตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการกำหนดหลักเกณฑ์การสั่งให้ข้าราชการไปทำการ ซึ่งให้นับเวลาระหว่างนั้นเหมือนเต็มเวลาราชการ ด้วยเหตุนี้ สมาชิกจึงไม่สามารถลาออกจาก กบข. ในขณะที่ยังรับราชการอยู่ แต่จะพ้นสมาชิกภาพก็ต่อเมื่อสมาชิกลาออกจากราชการ

ตารางที่ 3.1 เหตุแห่งการพ้นสมาชิกภาพ กบข.

เหตุแห่งการพ้นสมาชิกภาพ กบข.	ความหมาย
1. เกษียณอายุราชการ	สมาชิกที่ออกจากราชการเมื่อมีอายุครบ 60 ปีบริบูรณ์
2. เสียชีวิต	สมาชิกที่เสียชีวิตระหว่างรับราชการ
3. ทุพพลภาพ	สมาชิกที่ลาออกจากราชการเพราะเจ็บป่วย ทุพพลภาพ ซึ่งแพทย์ที่ทางราชการรับรองได้ตรวจและ แสดงความเห็นว่าเป็นว่าไม่สามารถที่จะรับราชการใน ตำแหน่งหน้าที่ซึ่งปฏิบัติอยู่นั้นต่อไปได้
4. ทลแทน	สมาชิกที่ออกจากราชการ เพราะทางราชการเลิกหรือยุบ ตำแหน่ง หรือมีคำสั่งให้ออกโดยไม่มีความผิด หรือทหารซึ่งออกจาก กองหนุนเบ็ดเตล็ด
5. สูงอายุ	สมาชิกที่ลาออกจากราชการเมื่อมีอายุครบ 50 ปีบริบูรณ์
6. ลาออก	สมาชิกที่ประสงค์ลาออกจากราชการ โดยส่วนราชการต้นสังกัดอนุมัติ
7. ไล่ออก	สมาชิกที่ออกจากราชการ โดยส่วนราชการต้นสังกัดไล่ออก

8. ปลดออก สมาชิก	สมาชิกที่ออกจากราชการ โดยส่วนราชการต้นสังกัดให้ออกซึ่งเป็นโทษทางวินัย
9. ไล่ออก สมาชิก	สมาชิกที่ออกจากราชการ โดยส่วนราชการต้นสังกัดไล่ออก เนื่องจากมีความผิดทางวินัยร้ายแรง
10. โอนไปหน่วยงานของรัฐที่ไม่ใช่ประเภทข้าราชการ ตาม พ.ร.บ. กบข.	สมาชิกที่โอนไปหน่วยงานของรัฐที่ไม่ใช่ข้าราชการตามมาตรา 3 แห่ง พ.ร.บ. กบข.
11. ออกรับเบี้ยหวัด	สมาชิกที่เป็นข้าราชการทหาร (ชาย) ที่ยังไม่พ้นเกณฑ์กองหนุน เมื่อออกจากทหารกองประจำการภายใต้เงื่อนไขและเงื่อนไขที่ข้อบังคับ กท.ว่าด้วยเบี้ยหวัดพ.ศ.2495 กำหนดไว้

ทั้งนี้ สมาชิกที่สิ้นสุดสมาชิกภาพในกรณีต่าง ๆ จะได้รับสิทธิประโยชน์ ต่างต่าง
 กันไป ดังตารางที่ 3.2
 ตารางที่ 3.2 สิทธิและเงินที่สมาชิก กบข. จะได้รับเมื่อออกจากราชการ

เหตุออกจาก ราชการ	เวลาราชการ (เวลารวมวัน ทวิคูณ)	สิทธิรับ บำเหน็จ บำนาญ	เงินที่ได้รับจาก	
			กบข.	กระทรวงการคลัง
ลาออก/ ให้ออก/ ปลดออก	ไม่ถึง 10 ปี	-	สะสม+สมทบ+ ผลประโยชน์	-
	10 ปี ขึ้นไป แต่ไม่ถึง 25 ปี	บำเหน็จ เท่านั้น	สะสม+สมทบ+ ผลประโยชน์	บำเหน็จ
	25 ปีขึ้นไป	กรณีเลือก บำนาญ	ประเดิม(ถ้ามี)+ขาดเซย+ สะสม+ สมทบ+ ผลประโยชน์	บำนาญ
		กรณีเลือก บำนาญ	สะสม+สมทบ+ ผลประโยชน์	บำเหน็จ
เกษียณ/ สูงอายุ/ ทุพพลภาพ/ ทดแทน	ไม่ถึง 1 ปี	-	สะสม+ สมทบ+ ผลประโยชน์	-
	1 ปีแต่ไม่ถึง 10 ปี	บำเหน็จเท่านั้น	สะสม+สมทบ+ ผลประโยชน์	บำเหน็จ
	10 ปีขึ้นไป	กรณีเลือก บำนาญ	ประเดิม(ถ้ามี)+ขาดเซย+ สะสม+ สมทบ+ ผลประโยชน์	บำนาญ
		กรณีเลือก บำนาญ	สะสม+สมทบ+ ผลประโยชน์	บำเหน็จ
เสียชีวิต (ปกติ)	ไม่ถึง 1 ปี	-	สะสม+สมทบ+ ผลประโยชน์	-
	1 ปีขึ้นไป	บำเหน็จตกทอด	สะสม+สมทบ+ ผลประโยชน์	บำเหน็จตกทอด (เงินเดือนเดือนสุดท้าย X เวลาราชการ)
เสียชีวิตเพราะประพฤติก้าวอย่าง ร้ายแรง		-	สะสม+สมทบ+ ผลประโยชน์	-
ไล่ออก		-	สะสม+สมทบ+ ผลประโยชน์	-
ออกรับเบี้ยหวัด		-	สะสม+สมทบ+ ผลประโยชน์	เบี้ยหวัด
		-		

